

 Из „Записки от лежалия в Централния затвор“ - 1986

Нямаше как това чудо да се случи на веселия първи април. Знаменателен стана следващ ден от април 1986.

Само преди една година в Русия беше изгрял - новият лидер Михаил Горбачов, който благодарение на развитата многогодишната справедлива социална идея на социализма (за разлика от идеята на капитализма - „чрез частна лакомия към успех на обществото“) отвори нова демократична насока в управлението и световните отношения чрез Гласност, Свобода и Откритост, въпреки все още еднопартийната власт. Великият Горбачов прекрои демократично света без война. (30 години по-късно, сега, е осъществена идеята на Маркс за социализъм - справедлива държава, чрез примера от Швеция на основата на развит социален капитализъм.)

В УИК - Учебно изчислителния комплекс на Технически университет - София доблестните български научно-технически шпиони бяха доставили американски компютри и софтуер и можех да се занимавам в момента с преработване на софтуера така, че на него да може да се програмира чрез любимия език Фортран, защото оригиналният софтуер допускате програмиране само с езика PL/1. Тази интерактивна моя разработка бях нарекъл в чест на американските програмисти - „Диалогова терминална система - Пиги“, на името на розовата прасица от американското Мъпет шоу с жабока Кермит. За радостна изненада ДТС Пиги се прилагаше чрез учебния процес в УИК на ТУ от бившия първи директор от 1969 г. на Изчислителния център на ТУ професор инж. Стойчо Стойчев. Той беше убедил доста преподаватели да ползват Пиги за техните студенти, за което му бях много благодарен. Най, се бях претоварил за трета година от консултации за годишното използване на моя национален комплексен софтуер (внедрен във всички 17 университета за прием на кандидат-студенти) ЕКОС - „Единна

кандидатстудентска образцова система“ с административен ръководител на проекта ст. нс. II ст. инж. Румяна Цанкова.

Знаменателният ден започна обичайно, през кабинетите премина кафеварката движена от "парата на вярата" в управляващата партия. И, като че ли нищо особено нямаше да се случи, докато идилличната тишина не се счупи от злокобен телефонен звън. Вдигнах слушалката и насреща се оказа служителка от всичко-знаещото звено в университета отдел Личен състав. С чуруликаш глас тя ме информира, че се обадили "отгоре" и трябва веднага да се явя в Централния затвор. Попитах, има ли някакъв документ. Отговорът беше: „Няма, но вие трябва задължително да се явите веднага за разговор със следовател.“ Мислех да попитам: „Дали не може да ми изпратят една камионетка да ме достави до затвора.“ Но, все пак, реших да спестя тази героична част от разговора. Понеже не ми се беше случвало да посетя Централния затвор се опитах да попитам колеги дали някой е информиран. Откъде се влиза, що се прави там, за моя почуда се оказа, че никой неща не знае. Всички са невинни.

Набързо скроих план да изтичам до вкъщи, защото съм чел, че в затвор трябва да влезеш със стар костюм, за да не привличаш внимание. Знанието ми идваше от времето на първия демократичен социализъм - прекрасното хрущово време 1954 - 1964, когато Хрущов използва писанието на Солженицин „Един ден на Иван Денисович“ в своята знаменателна борба срещу Сталин. Понеже някои си мислят, че Солженицин е голям борец срещу Сталин, трябва да се отбележи, че в спомените си „Рекло телето дъба да мушка“ Солженицин признава, че сътрудник на Хрущов го е убеждавал в своята повест поне на едно място да спомене омразния диктатор и той с голям зор се съгласил на едно място да постави „Мустакатия“ - вместо името на кръвожадният. Още по-сладко е да си спомним, как Хрущов принуди нахалния Кенеди, инсталирал ракети срещу Русия в Италия и

Турция, да си оттегли ракетите, чрез феноменалната хрущова руска победа в Караибската криза.

Пътувам с рейса, приближавам затворническата стена, ама каква стена с бойници. То това си е цяла крепост, „Граф Монте Кристо“ ряза да яде. На входа, гише на което трябва да се обявя къде отивам. Обяснявам, че съм от Технически университет и ми казват. „Да добре. Идете наляво надясно и там ще намерите.“ Вървя наляво надясно и попадам в голяма зала в единия ъгъл пак гише. Отивам на гишето и повтарям че съм от Технически. Красавицата учтиво ми посочва една от десетината пейки да седна и да почакам. Виждам по пейките доста весели хора обесили нос, всички в стари дрехи. Ясно, и те са чели книжки от хрущово време. Помещението е голямо, освен пейки има вход към тоалетни. Естествено, след като чакам половин час, се разхождам да видя има ли вода някъде. Оказа се, че има вода, хубава вода на вкус има и тоалетна, и за моя изненада доста чиста. Но няма хотдог, дюнер, кола и сладолед, дори няма Хел. Нищо освен вода. УЖАС...

През цялото време ме гложди за какво ли ще ме разпитват: „Е, може би, съм си мислил дали не е крайно време да се смени началника на държавата, защото повече от два мандата общо 10 години и то с Дъщерята и със Зетя винаги е било вредно, и да съм казал това на някого. Или, че се надявам на Горбачов да промени света. Или, че съм намерил система за печалба от тотото, но тия идиоти сменят машините и топките, и ми развалят статистическото предвиждане, и стигам само до четворки.“

Чакам час, два. И решавам да се опъна на пейката: „Все пак в затвора съм, а в затвор се лежи.“ Оная от гишето се провиква: „Тука не е спалня.“ Отивам на гишето и мърморя: „Да не са ме забравили нещо?“ Успокоява ме: „Има много работа почакайте.“ Спокойно чакам на гола вода и свърши работният ден. Още от 9:00 часа съм в затвора, та питам, отговорът е: „Тука се работи докато свършим работа.“ Служителката май се беше сменила вече, чакам, чакам,

минава 7 часа вечерта. Служителката се показва през прозорчето и вика моето име: „Явете се в еди коя си стая хей там по стълбите пише.“ Тръгвам по стълбите и нещеш ли виждам познат, който слиза надолу и го питам: За какво си тук? Той се опитва нещо да ми каже, но в този момент изскача някакъв тип и мърмори: „Тук не се говори“ и ме насочва към правилната стая. Отваря се вратата, очакват ме вътре двама яки щатни специалисти, ясно е по какво и една русокоска зад пишеща машина, която ми внася успокоение - боят ще ми се размине. Канят ме да седна на стола срещу бюрото, уточняват дали си помня името и първия въпрос е: „Вие ли сте подписал ето този документ?“ Показват ми някакъв лист, който ми е познат от университета. Това е вedomост за изплащане на допълнителни възнаграждения чрез Научно-изследователския сектор - това поделение което работи за допълнителната работа на специалисти от университета и чрез което се заплаща такава допълнителна дейност. Гледам тоя лист и виждам, че на него съм се подписвал по месеци с моя съкратен подпис, нещо като параф. И в тоя момент ми вадят друг документ, пак подписан от мен, на който съм се подписал с пълния си подпис и питат: „Защо има разлика. Тука сте се подписали така, на другия документ по друг начин.“ Обяснявам, че се подписвам съкратено когато слагам много подписи в един документ. Дават ми един бял лист и искат 10 пъти да се подпиша. Подписвам се 10 пъти и единият от двамата нарежда трите страници една до друга, разсъждава, драска с молива и обявява: „Той е“. И продължава: „Вижте на какво сте се разписали, а ние знаем, че такава дейност не сте извършили. Бързо скроявам отговор. Сещам се какво е станало. По това време имаше практика и то, дори обичайна, когато се изплащаха периодично пари по дадена дейност, на лицето, което извършва дейността да не му се плаща по темата, по която точно е работил, а по друга тема за която в момента има пари.

Бързо загрях как се случи това. Извика ме Началникът и ми каза: „Сега плащането ще се извърши по ето тази тема, трябва да се отиде в еди-кой си кабинет. Още тогава усещах, че това не може да бъде 100% законно, въпреки че се случваше. Вече знаех, каква е причината сега да лежа в Централния затвор. Тоест, стана ми ясно, кой ме насади така. Но, като старо куче чело книжки, си знам, че не е добре да се натопи Началника и почвам да твърдя, че не си спомням как е станало, че действително съм работил в тоя период по теми на програмирането, но може би поради липса на пари в дадения момент са ми предложили да подпиша по друга тема просто за да компенсират парите, които ми дължат. За съжаление почва да ми мирише на престъпление, но нямам никакви други идеи, освен да продължа да повтарям, че всъщност съм получил пари за извършена работа.

Въртя плочата с моята оправдателна версия на 33 оборота. Но на следователят му писна от моето повторение и започна да диктува на машинописката протокол от разпита. Слушам и не мога да повярвам, той си диктува което му отърва и не слага една моя дума. Машинописката издърпва листа с трясък. И протоколът ми е сервиран за подпис. Най-учтиво отказвам да подпиша, защото ги няма моите думи. Чувам ехидното: „Може да си помислите още в приемната.“ Разбира се, нахъсан съм и скачам и тръгвам към вратата, и точно пред вратата правя кръгом и взимам писалката. Графологът се намесва: „С дългия подпис“. Подписвам дълго. Защото вече ми писна чакане и второ, защото съм чел и знам, че тези хора ме готвят за свидетел на обвинението, което означава, че в съда мога да защита моята теза, която те не приеха да се запише в протокола и така като симпатична градина да ги прецакам и да се защитя, но без да прехвърлям вина на други хора.

След месец - два, а може би и повече получавам призовка да се явя в Съдебната палата на съд като свидетел. Разбира се, знам за какво става дума и чакам като свидетел да бъде пуснат в залата.

Свидетелите чакат извън залата, така че да не си влияят и да нямат информация за самото заседание. Идва моя ред, влизам и на първата банка виждам двама души, които разбирам, че са обвиняемите и още неколцина които присъстват. Съдийката ми задава въпрос: „Потвърждавате ли, че сте получили пари от подсъдимите лица неправомерно по тема за която не сте работили?“ Много скромно започвам да обяснявам, че се е получило някакво разминаване в начина на плащане за работа, която съм извършил и ми е платено по друга тема поради временна липса на пари по темата по която съм работил. И, че съм софтуерен специалист и по никой начин парите които съм получил не представляват плащане за неизвършена дейност. И, че за съжаление в протокола, поради това, че чаках цял ден в Централния затвор до вечерта и сигурно и уважаемите следователи са били уморени неточно са записани моите думи. Затова съм подписал, но сега се опитвам да обясня, че не става дума за средства, които не са изработени, а е станало плащане по друга тема. Защото в момента са липсвали средства по темата по която съм работил и също казвам че лицата, които виждам не са ми познати и съм забравил вече пред кого точно съм се подписал, но предполагам, че той е бил някой техен сътрудник и това са лица от Технически университет. Виждам, че единият от обвиняемите се хили, което не знам дали да ме радва, защото не знам тези обвиняеми дали всъщност не са наистина някакви престъпни гадини, но все пак защитавам своята теза, която смятам, че е права, въпреки лекия уклон в използването на възможността за получаване на допълнителни пари. От цялата моя пледоария гневна е съдийката, която гледа с убийствен поглед към седналите настрани следователи, тези които ме разпитваха и заключава: „Свидетелят не потвърждава показанията.“ И ми сочи изхода на залата. Заднешком се измъквам разтреперан, но почти тържествуващ борец срещу издевателствата на властта. Само, че

си знам, че не изпитвам никакво удоволствие. Скоро научавам от вестниците, че по делото са произнесени многогодишни присъди.

С Началника продължавахме да работим задружно, но разбира се, не го информирах за моята грижовност към неговата невинност. Много обичам да правя чудеса. Дойде ми идея да убедя Началника, без да иска, да прецака любимата си всичко управляваща партийна група. Бяхме получили от САЩ новите супер добри компютри Вакс 11 и разбира се, опитвахме да ги използваме максимално. Но поради любимото ембарго не успяхме да присъединим достатъчен брой терминали. И започна една неравна критично важна борба със софтуера. Поканени бяха да помогнат всички софтуерни корифеи от ЦИИТ, Интерпрограма, БАН и т.н. Но никакъв резултат, ужас... Викам си: „Сега е твоето време.“ Отивам при Началника, той е отчаян, казвам му: „Може ли за три дни да опитам да реша проблема, но срещу малкото удоволствие да получа терминал на моето бюро.“ Той подскоча и вика: „Давай, съгласен съм“. Трябва да се има предвид, че по това време, никой, дори от партийната група нямаше терминал на бюрото си. И започва приложението на любимата френска дума „саботаж“ от всички страни от скъпите колеги. Никой не помага, всеки пречи, както може. Налага се, сам да прокарам кабелите през мазето до моето бюро и хардуерно сам да присъединя терминала. Тогава започва софтуерната борба, наистина само за три дни намерих решението за отворена мулти-терминална работа на Вакс 11. От сто души в УИК на ТУ само двама щастливи - Началникът и аз. Да, ама хубост не трае дълго, следва заседание на партийната група и Началникът свива знамената и раздава по бюрата терминали на спящите подначалници, вместо в залата за колективно ползване.

Минаха година, две, три и Горби прецака лакомите Риган и Тачар като им джироса соц. кошарата на Русия заедно с българите.

Настана смяна на системата в републиката, за Началника настъпи зима и той отлетя за топлите страни.

Мен ме избраха за Началник на негово място и то чрез общи избори в УИК. Такъв демократичен избор на Директор никога не се беше случвал и повече никога не се случи.

Оказа се, че да си Началник е гадно. Ново-изпечените управляващи републиката повече искаха да унищожават миналото (дори паметници) отколкото да съграждат. В УИК трябваше да се получи огромна нова компютърна техника, поръчана преди години, но новият Главен секретар ме притиска да не я получавам, защото според него офертата била порочна. Постарах се техниката да пристигне в УИК със заобикаляне на централните звена на университета и веднага подписах всички книжа за получаването и я зачислих. Така, че да не може да бъде върната.

Най-весело удоволствие ми достави възможността да иницирам и направя заедно с колегите от УИК Голямото Чудо за цялата академична общност - успехът от внедряването на ИНТЕРНЕТ през УИК в ТУ, въпреки консервативната съпротива, дори от Ректора. Направихме първата хетерогенна компютърна мрежа в Студентския град и университетите свързана глобално чрез Интернет. Помогнаха ни колеги от БАН-КЦИИТ чрез сдружението Уником-Б с председател акад. Кирил Боянов. Но, консервативният Ректор не пропусна да ме уволни, защото държал чудесата да произтичат от него.

След няколко години осъдените, за които свидетелствах, бяха оправдани.

Остана ми, без грамота, титлата: „Лежал в Централния затвор“.

влс.20.8.2023